

ข้อบังคับสภาการพยาบาล

ว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๓
(ด้านการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม))

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพื่อให้ครอบคลุมการประกอบวิชาชีพการพยาบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ (๓) (ข) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบกับมติคณะกรรมการสภาการพยาบาลโดยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๓ (ด้านการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม))”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“ภาวะไตวายเฉียบพลัน” หมายความว่า ภาวะที่มีการสูญเสียการทำงานของไตในระยะเวลาสั้นไม่เกิน ๓ เดือน และอาจมีการฟื้นตัวของหน้าที่ไตกลับมาทำงานได้

“ภาวะไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย” หมายความว่า ภาวะที่มีการสูญเสียการทำงานของไตอย่างถาวรในขั้นรุนแรง หรือมีอัตราการกรองของไตต่ำกว่า ๑๕ มิลลิลิตร/นาที/๑.๗๓ ตารางเมตร ที่มีข้อบ่งชี้จำเป็นต้องได้รับการบำบัดทดแทนไตตลอดชีวิต

ข้อ ๔ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการบำบัดทดแทนไต หรือสาขาการพยาบาล เวชปฏิบัติกรบำบัดทดแทนไตที่สภาการพยาบาลให้การรับรอง และได้ขึ้นทะเบียนเป็นพยาบาลเวชปฏิบัติกรบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) จากสภาการพยาบาล ให้กระทำการพยาบาลโดยการทำให้ผลการเกี่ยวกับการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) ดังนี้

๔.๑ การแทงเข็ม (Needle canulation) ก่อนแทงเข็มต้องมีการประเมินความพร้อมของหลอดเลือดโดยการดู การคลำ และการฟัง เพื่อเลือกตำแหน่งที่จะแทงเข็ม จากนั้นนำเข็มที่มีรูเปิดสอดเข้าผิวหนังและผ่านเข้าหลอดเลือดให้เป็นช่องทางเชื่อมต่อเพื่อนำเลือดสู่วงจรไตเทียม โดยวิธีปลอดเชื้อ

๔.๒ การปลดเข็มและห้ามเลือดหลังการฟอกเลือด ใช้ผ้ากอซที่สะอาดปราศจากเชื้อ กดลงที่รูเข็มด้วยแรงกดที่พอดี หลังปลดเข็มออก ไม่มีเลือดซึมออกมา และคลำหลอดเลือดได้สั้นพลั่ว (Thrill) ฟังหลอดเลือดได้เสียงฟู (Bruit) หลังจุดห้ามเลือดได้ชัดเจน

๔.๓ การเชื่อมต่อวงจรไตเทียมกับสายสวนคาหลอดเลือดดำใหญ่โดยวิธีปลอดเชื้อ ต้องดูดยาป้องกันการเกิดลิ่มเลือดเฮพาริน ออกจากสายสวนคาให้หมดก่อนการเชื่อมต่อวงจร

๔.๔ การล้างสายสวนที่ใส่คาหลอดเลือดดำส่วนกลาง (Central Venous Catheter, CVC irrigation) หลังจากดูดยาป้องกันการเกิดลิ่มเลือดเฮพารินที่ใส่ข้างไว้ และดูลิ่มเลือดที่มีอยู่ออกหมดแล้ว ทำการตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพของสายสวนหลอดเลือดดำก่อนการฟอกเลือด พบว่าติดขัดและได้ทำการแก้ไขเบื้องต้นโดยการปรับท่าผู้ป่วยใหม่แล้วไม่ดีขึ้น ภายหลังจากรายงานแพทย์ ใช้น้ำเกลือออร์มัลซาไลน์ (Normal Saline Solution, NSS) ใส่ผ่านสายสวนที่ใส่คาหลอดเลือดดำ ส่วนกลางจำนวน ๑๐ - ๒๐ มิลลิลิตร ในกรณีที่ไม่มีอาการติดขัด

๔.๕ การให้น้ำเกลือออร์มัลซาไลน์ (Normal Saline Solution, NSS) ในวงจรไตเทียมที่ไม่ใช้ยาป้องกันการเกิดลิ่มเลือดเฮพาริน เพื่อป้องกันการอุดตันของลิ่มเลือดในวงจร ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการฟอกเลือด

๔.๖ การให้น้ำเกลือออร์มัลซาไลน์ (Normal Saline Solution, NSS) ในวงจรไตเทียม เพื่อแก้ไขภาวะแทรกซ้อนระหว่างการฟอกเลือด เช่น ความดันโลหิตต่ำ (Hypotension)

๔.๗ การใช้ยาป้องกันการเกิดลิ่มเลือดเฮพารินใส่คาไว้ในสายสวนที่ใส่คาหลอดเลือดดำส่วนกลาง (Central Venous Catheter) จำนวนตามมาตรฐานของสายสวนหลอดเลือด (Catheter) เพื่อป้องกันการอุดตันของลิ่มเลือดในสายสวนหลอดเลือด

๔.๘ การประเมินผู้ป่วยและคัดกรองความเสี่ยงของผู้ป่วยโดยการซักประวัติ การตรวจร่างกาย การส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ เพื่อประชุมหารือ และแพทย์ใช้เป็นข้อมูลประกอบการวินิจฉัยและการรักษาต่อไป ได้แก่

๔.๘.๑ ประเมินภาวะน้ำเกินและกำหนดน้ำหนักแห้ง (Dry weight)

๔.๘.๒ ประเมินหลอดเลือดที่ใช้น้ำเลือดเข้าเครื่องไตเทียม (Vascular Access)

๔.๘.๓ รายงานอายุรแพทย์โรคไตเมื่อพบความผิดปกติจากการซักประวัติ และตรวจร่างกายทั้งก่อนเริ่ม ระหว่างและจบการบำบัดทดแทนไต

๔.๘.๔ เก็บตัวอย่างและส่งตรวจวิเคราะห์ทางชีวเคมีในเลือดเพื่อรายงานอายุรแพทย์โรคไต

๔.๘.๕ ส่งตรวจพิเศษคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (EKG) เพื่อรายงานอายุรแพทย์โรคไต

ข้อ ๕ รายงานอายุรแพทย์โรคไต เพื่อส่งต่อผู้ป่วยไปรับการบำบัดจากผู้ประกอบวิชาชีพอื่น เมื่อปรากฏ ตรวจพบหรือเห็นว่าอาการไม่บรรเทา อาการรุนแรงเพิ่มขึ้น มีโรคหรือภาวะแทรกซ้อน หรือมีเหตุอันควรอื่น ๆ เกี่ยวกับการบำบัดรักษา เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์การบำบัดรักษาหรือเวชภัณฑ์ เป็นต้น

ข้อ ๖ เขียนบันทึกรายงานเกี่ยวกับประวัติของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ อาการและการทำหัตถการ หรือการให้บริการตามความเป็นจริง และต้องเก็บบันทึกรายงานไว้เป็นหลักฐาน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
รองศาสตราจารย์ทัศนาศ นุญทอง
นายกสภาการพยาบาล